

Monumentnummer*: 526749

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **23 oktober 2006**
Kadaster deel/nr **82716/108**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Cuijk		Land van Cuijk		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Vorstendom	1			5431 DC	Cuijk		
Smidstraat	2			5431 BH	Cuijk		
Smidstraat	4			5431 BH	Cuijk		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Cuijk		A					2365

Omschrijving**

Inleiding

WOONHUIS annex voormalige TIMMERWERKPLAATS met woning. Het pand dateert uit XVIIB en is in XVIII, XIX en 1917 verbouwd. Het is opgetrokken in ambachtelijk-traditionele bouwtrant. Het gebouw ligt op een hoek, aan de rand van de oude dorpskern van Cuijk. Het pand is aantoonbaar sinds 1832, maar waarschijnlijk al eerder, en tot XXc deels in gebruik geweest als timmerwerkplaats.

Omschrijving

Het woonhuis annex werkplaats met woning is een deels bakstenen, deels gepleisterd pand op L-vormige plattegrond. Het L-vormige, samengestelde dak heeft een wolfeind aan de westzijde. Het is gedekt met orangerode Hollandse dakpannen, de dakvlakken aan de Vorstendomzijde zijn belegd met gesmoorde pannen. Het pand bestaat uit verschillende bouwvolumes. Vorstendom 1 is een dwarsgeplaatst tweelaags woonhuis, boven een brede gepleisterde plint, opgetrokken uit grootformaat donkerpaarse veldbrandsteen (23-26 x 11-12 x 4,5-6 cm, 10 l = 64 cm) min of meer in kruisverband met klezoren en knipvoeg. De voordeur met bovenlicht en nieuwe deur bevindt zich in de asymmetrisch ingedeelde voorgevel aan het Vorstendom. Links van de deur twee 6-ruits schuifvensters,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

rechts onder de dakschuinde, in een gevelvlak met vlechtingen, één, alle dubbel uitgevoerd (wintervensters) en van houten onderdorpels voorzien. Op de verdieping, gelijkmatig verdeeld, twee vensters met 4-ruits schuiframen. Rollagen en staafankers. De vensters van de begane grond hebben dubbele paneelluiken met persiënnes ter hoogte van de bovenlichten. De linkergevel van dit bouwvolume is een geschouderde tuitgevel met vlechtingen, uitlopend in een schoorsteen (XIX). Op de begane grond bevinden zich rechts uit de middenas twee vensters met 6-ruits schuifvenster, dubbel uitgevoerd, op de verdieping uiterst rechts een venster met 4-ruits schuifvenster, links daarnaast sporen van een dichtgezet venster. In de geveltop een oculus met ijzeren vierpasraam (XIX). De vensters hebben boven en onder rollagen, die van de begane grond hebben houten vensterdorpels. Staafankers. De rechtergevel van dit bouwvolume is gesloopt voor plaatsing van een verbindend bouwlied tussen woonhuis en een bij de woning getrokken schuurtje aan het Vorstendom. Het verbindende bouwlied (keuken) heeft een plat dak met schoorsteen. Het vervangt een ouder, lager tussenlid dat door oorlogsschade in oktober 1944 verloren ging. In het tussenlid een groot zesdelig venster, ca. 1947. Aan de tuinzijde een toegang tot keuken en woonhuis; groot 6-ruits venster. Tegen dit verbindende bouwlied sluit het voormalige schuurtje onder zadeldak met gesmoorde Hollandse pannen aan, met de nok evenwijdig aan de straat. De lange blinde straatgevel heeft een lage gepleisterde plint en een geprofileerd baksteenfries langs de dakvoet. Ongeveer halverwege een hoge vierkante schoorsteen, in het gevelvlak. In de korte zijgevel (noordzijde) op vlieringniveau een dichtgezette rondboog luikopening met duimen. In de lange gevel aan de tuinzijde een opgeklampte deur, een 4-ruits venster, een deur van een voormalig gemak met ingezaagde hartjes en een klein raam. In dit bouwvolume is thans een badkamer ondergebracht. Aan de Smidstraat een groot langwerpig, deels eenlaags bouwlied onder zadeldak met wolfeind aan de kopse westgevel. De lange gevel aan de Smidstraat en de korte gevel zijn gepleisterd. Blokpleister alleen in de lange gevel. In 1917 zijn Vorstendom 1 en Smidstraat 2 als woning samengevoegd. Aan de tuinzijde zijn Smidstraat 4 en 6 samengevoegd tot een grote werkplaats. Smidstraat 2 is voorzien van voordeur en bovenlicht uit dat jaar (Amsterdamse School-invloed) en aan weerszijden een groot 6-ruits schuifvenster. Boven de deur en het rechter venster is een verdieping gebouwd onder plat dak met bakgoot. Daarvoor is het dakvlak doorbroken en de gepleisterde gevel met schijnvoegen hoger opgetrokken. Tot Smidstraat 4 behoren de voordeur (met briefpanelen en smeedijzeren rooster (ca. 1900) met driedelig bovenlicht en de twee 24-ruits schuifvensters links. Onder het venster uiterst links een kelderlicht, nog juist boven het huidige maaiveld. De gevel wordt aan de bovenzijde beëindigd door een geprofileerd baksteenfries dat ophoudt daar waar de gevel licht is afgeschuind ten behoeve van een bocht in de Smidstraat (deze afschuining is al waarneembaar op de oudste kadasterkaart). Staafankers. In de linker zijgevel van Smidstraat 4 (korte gevel) een 12-ruits schuifvenster met duimen. In het midden van de gevel een WC-raam (XXm) en daarboven op de zolderverdieping een nagenoeg vierkant laadluik. Rechts daarnaast zijn in de gevel twee houten bevestigingspunten voor een hijskraan ten behoeve van de timmerwerkplaats zichtbaar. Staafankers. Windveer. Halverwege de nok staat in het dakvlak een smalle gemetselde schoorsteen. Een tweede lage schoorsteen bevindt zich in het dakvlak van de korte gevel. De lange gevel aan de tuinzijde wordt nagenoeg geheel in beslag genomen door de timmerwerkplaats. Deze manifesteert zich naar buiten toe door een houten vensterwand op bakstenen borstwering met deur en bovenlicht onder plat dak (1917). Daarvoor is het dakvlak, dat in vergelijking tot dat van het dwars geplaatste woonhuis steiler is en lager aangezet, ongeveer in het midden doorbroken. In de borstwering de schuin geplaatste ijzeren luiken van een keldertoegang. Uiterst rechts is secundair een rechthoekig deel van de timmerwerkplaats afgebroken om de toegang tot het erf en de schuur voor wagens te vergemakkelijken. Onder het verblijvende schuine dakvlak, dat is gerabat en met een windveer afgewerkt, is een oude paneeldeur met getoogd bovenpaneel zichtbaar.

Inwendig is de oude indeling grotendeels bewaard gebleven. De voordeur van Vorstendom 1 geeft toegang tot een kleine, geheel betimmerde hal met geelzwarte tegeltjes (ca. 1917) op de vloer, met deuren links en rechts en een trap naar de verdieping. Links de "goeie kamer" met inloopkast (voormalige bedstee). Een van de kastdeuren is een hergebruikte deur met spiegelboogklamp. Rechts de voormalige woonkeuken met de verbouwde resten van de oorspronkelijke stookplaats met schouwbank. De geprofileerde schouwbank

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

is bewaard gebleven. In deze ruimte ook een luik naar de kelder met gemetseld tongewelf en smaller uiteinde aan straatzijde onder het rechter deel van het voorhuis (het keldervenster zit onder het maaiveld onder een luik tegen de voorgevel). Vloer van gesmoorde plavuizen. In de voormalige woonkeuken een iepenhouten moerbalk waarop rondhout, aan het oog onttrokken door boardplafonds. In de "goeie kamer" een stucplafond met geprofileerde rozet en lijstwerk. Verschillende oude paneeldeuren en kozijnen. Op de verdieping verschillende kleine slaapkamers met gespelderde plafonds en oude paneeldeuren, trap naar de zolder. Op zolder staat een eiken driehoeksspannt met nokgording en haanhout(spruitgebint), waarop kleine eiken flieringen rusten die aan één zijde in de topgevel zijn opgelegd. Onder de hoekkeper aan de andere zijde staat een kwartrond eiken standvink. Verschillende eiken sporen. Resten van een knechtenkamer uit ruwhouten planken. Smidstraat 2 heeft een gang met gespelderd plafond en vernieuwde kamers links en rechts. Aan het einde van de gang een vaste kast met dubbele deuren en gegolfde klampen. Daarachter gangetje met oude deur met gehengen naar kelder. Drie stenen treden en vervolgens houten trap. Vernieuwd balkenplafond. Vloer van klinkers. Kwartronde gemetselde pekelbak. Kelderluik aan tuinzijde. Smidstraat 4 heeft twee kamers. De achterste, die twee treden hoger ligt, is onderkelderd. De kelder heeft een houten balkenplafond. De timmerwerkplaats ligt ter hoogte van Smidstraat 2 (deels) en 4 aan de tuinzijde. In de ruimte staan twee eenzijdige eiken ankerbalkgebinten met resten van schoren. De ankerbalken zijn aan de zijde van de Smidstraat in de muur opgelegd. Balkenplafond met brede delen. Aan de zuidzijde van de timmerwerkplaats een deel van een oude gang met een gespelderd plafond. Een ladder leidt naar de zolder. Op de zolder staan vier spantjukken, waarvan een later gewijzigd. De drie oorspronkelijke zijn deels van eiken en deels van grenen, maar dateren uit dezelfde tijd. Ze hebben gehakte telmerken. Aan de tuinzijde hebben ze kromme benen en rechte schoren, aan de straatzijde rechte benen en rechte schoren. Aan de tuinzijde geen windschoren, aan de straatzijde wel. Op de grenen dekbalken grenen driehoekspannten met spruitbalk en nokgording. Ingekepte sporen van verschillende herkomst. Op zolder verder resten van kamers uit stijl- en regelwerk met riet- en gipsvulling en Brabantse wanden.

Waardering

Het woonhuis met voormalige timmerwerkplaats is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling, als voorbeeld van een ambachtelijk bedrijf in casu de timmerwerkplaats op het platteland. Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de in- en uitwendig gaaf behouden hoofdstructuur en het traditioneel materiaalgebruik alsmede vanwege onderdelen van het interieur. Het heeft samen met de bijbehorende halfopen schuur ensemblewaarde en stedenbouwkundige waarde wegens de verbondenheid met de historisch-ruimtelijke ontwikkeling van het dorp. Het is tevens straatbeeldbepalend. Als voormalige timmerwerkplaats vertegenwoordigt het pand mede door de aanwezigheid van een eenzijdige gebintconstructie een typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument